

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Агаларов А. Ф.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**

У сучасних умовах глобальної конкуренції, технологічних змін і нестабільності зовнішнього середовища ефективне управління розвитком виробничої діяльності підприємства стає ключовим чинником забезпечення його конкурентоспроможності, стійкості та довгострокового зростання. Виробнича сфера є ядром функціонування будь-якого підприємства, адже саме вона формує матеріальну основу створення доданої вартості та визначає можливості інноваційного оновлення, оптимізації ресурсів і підвищення продуктивності праці.

Процес управління розвитком виробництва включає комплекс заходів, спрямованих на вдосконалення технологій, удосконалення організаційних процесів, модернізацію виробничих потужностей та оптимізацію структури управління. Важливою складовою є стратегічне бачення, яке дозволяє визначити довгострокові орієнтири, правильно оцінити конкурентне середовище, визначити потенціал підприємства та сформувати ефективний механізм забезпечення розвитку.

Одним з пріоритетних напрямів розвитку виробничої діяльності є цифровізація. Впровадження автоматизованих систем управління, використання цифрових двійників, аналітики великих даних та систем Індустрії 4.0 дає змогу підвищити точність планування, скоротити витрати, оптимізувати завантаження обладнання та підвищити якість продукції. Цифрові технології стають важливим інструментом для підвищення гнучкості виробництва, що особливо актуально в умовах турбулентності ринків та змін споживчого попиту. Важливою складовою управління розвитком є інноваційна діяльність. Вона передбачає пошук нових технологічних рішень, впровадження енергоефективних та ресурсозберігаючих технологій, модернізацію обладнання, а також розроблення нових продуктів. Інновації дозволяють підприємству адаптуватися до змін зовнішнього середовища та скорочувати операційні витрати, водночас забезпечуючи вищий рівень конкурентоспроможності продукції.

Не менш значущим напрямом є удосконалення системи управління персоналом. Розвиток виробництва неможливий без формування висококваліфікованих

кадрів, упровадження систем безперервного навчання, стимулювання інноваційного мислення та відповідальності. Виробничий персонал має бути здатним працювати з високотехнологічним обладнанням, аналізувати дані, брати участь у впровадженні нових виробничих рішень. Тому важливо формувати культуру розвитку та залучення працівників до процесів удосконалення виробництва.

Окремої уваги потребує оптимізація виробничих процесів через використання сучасних концепцій – Lean, Kaizen, TQM, теорії обмежень. Їх застосування сприяє мінімізації втрат, підвищенню ефективності використання ресурсів, зменшенню непродуктивних простоїв та покращенню взаємодії між структурними підрозділами. Такі методи сприяють створенню системи безперервного вдосконалення, що є фундаментом сталого розвитку підприємства [1].

Управління розвитком виробничої діяльності також потребує ефективної інвестиційної політики. Важливо оцінювати окупність інвестицій у нове обладнання, технології та інноваційні рішення, прогнозувати економічний ефект і визначати оптимальні джерела фінансування. Для успішного розвитку підприємство має раціонально поєднувати власні кошти, кредитні ресурси, грантові програми та партнерські інвестиції.

Значний вплив на розвиток виробництва має організаційна структура управління. Підприємства дедалі частіше впроваджують гнучкі та адаптивні моделі керування, що дозволяють швидше реагувати на зміни ринку та скорочувати час прийняття управлінських рішень [1].

Важливим аспектом є забезпечення екологічної відповідальності виробництва. Впровадження екологічно чистих технологій, раціональне використання енергії, скорочення викидів та відходів – невід’ємні складові сучасного виробничого розвитку. Екомодернізація не лише сприяє покращенню іміджу підприємства, а й дозволяє зменшити витрати, пов’язані з екологічним контролем та споживанням ресурсів.

Таким чином, управління розвитком виробничої діяльності є комплексним і багатовимірним процесом, що охоплює технологічні, організаційні, кадрові, інноваційні та фінансові аспекти. Його ефективність визначає здатність підприємства забезпечувати стабільне функціонування, швидко адаптуватися до змін та формувати конкурентні переваги на довгострокову перспективу. Сучасні підходи до управління виробничим розвитком мають ґрунтуватися на принципах

системності, інноваційності, гнучкості, цифровізації та орієнтації на безперервне вдосконалення. Саме таке поєднання дає змогу підприємствам успішно розвиватися в умовах сучасної економіки та забезпечувати високі результати своєї діяльності.

Список використаних джерел:

1. Гаврольська Н., Нянько В., Чумак Р. та ін. Моделі управління розвитком підприємства. *Development Service Industry Management*. № 1. 2025. С. 160-167.
2. Гринько Т. В., Гвініашвілі Т. З., Каліберда М. Є. Стратегічне управління підприємством в умовах цифрової економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-71>.

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Кебал С. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

У сучасних умовах господарювання, що характеризуються високим рівнем динамічності та невизначеності зовнішнього середовища, планування виступає ключовим елементом системи управління підприємством. Саме завдяки плануванню забезпечується цілеспрямований розвиток підприємства, узгодженість управлінських рішень та ефективне використання ресурсного потенціалу. Особливого значення набуває інтегроване бізнес-планування, яке поєднує стратегічні та оперативні аспекти управління і формує цілісне бачення майбутнього розвитку підприємства.

Інтегроване бізнес-планування передбачає комплексний підхід до формування планових рішень, що охоплює всі основні напрями діяльності підприємства: виробничий, маркетинговий, фінансовий, інвестиційний, інноваційний та організаційний. Такий підхід дозволяє врахувати взаємозв'язки між окремими функціональними підсистемами та забезпечити їх узгоджений розвиток. На відміну від фрагментарного планування, інтегрований бізнес-план формує єдину систему цілей, показників і заходів, спрямованих на досягнення стратегічних орієнтирів підприємства [1; 2].